



SVALÖVS KOMMUN

# Riskenalys över olyckor som kan föranleda räddningsinsats i Svalövs kommun





## Sammanfattning

Svalövs kommun är en till ytan stor kommun, 390 km<sup>2</sup>. Med ett invånarantal på strax över 13000 personer ger det en befolkningstäthet på 34 invånare per km<sup>2</sup>. Det är alltså en relativt glesbefolkad kommun. Svalöv består av sex tätorter, huvudorten Svalöv, Röstånga, Teckomatorp, Billeberga, Kågeröd och Tågarp. Utöver dessa består kommunen av stor åkerareal och många lantbruksfastigheter. Svalövs kommun är förskonad från akuta risker såsom farliga industrier och verksamheter med omfattande hantering av brandfarlig vara. Men kommunen har ett utbrett vägnät och sex länsvägar löper genom kommunen. Detta får också till följd att många trafikolyckor inträffar och sett till statistiken är risken störst för att drabbas av en trafikolycka av de olyckorna som kan föranleda räddningsinsats. En risk som kommer att öka i framtiden är förbundet med den planerade utökningen av tågtrafiken. Då Hallandsåstunneln står färdig kommer mängden tåg som passerar kommunen öka markant med följderna att olycksrisken också ökar. Kommunen bevistas också av ett stort antal turister på Söderåsen årligen vilket medför risker för olyckor i svåråtkomlig terräng.

## Innehållsförteckning

Risikanalys över olyckor som kan föranleda räddningsinsats i .....	1
Svalövs kommun .....	1
Sammanfattning .....	3
Innehållsförteckning .....	4
1 Ordlista .....	5
2 Inledning .....	5
2.1 Mål och syfte .....	6
2.2 Avgränsningar .....	6
2.3 Metod .....	6
3 Demografi .....	7
3.1 Bostäder .....	7
4 Riskbilden i Svalöv .....	7
4.1 Inventering .....	8
4.2 Riskobjekt .....	8
4.3 Farlig verksamhet .....	9
4.4 Skyddsvärda objekt .....	10
4.5 Vattenolyckor .....	11
4.6 Miljöolyckor .....	11
4.7 Järnvägsövergångar .....	12
4.8 Söderåsen .....	12
4.9 Ring Knutstorp .....	13
4.10 Djurhållare .....	13
4.11 Transporter .....	13
4.11.1 Väg .....	13
4.11.2 Flyg .....	13
4.11.3 Järnväg .....	13
4.11.4 Farligt gods .....	14
5 Insatsstatistik .....	15
5.1 Insatser i Svalöv .....	15
5.1.1 Brand i byggnad .....	17
5.1.2 Jämförelse .....	18
5.1.3 Brand ej i byggnad .....	20
5.1.4 Trafikolyckor .....	21
5.1.5 Konsekvenser på liv och hälsa .....	22
5.2 Insatser geografiskt .....	24
5.2.1 Samlad bild av insatser .....	24
5.2.2 Brand i byggnad .....	25
5.2.3 Brand ej i byggnad .....	26
5.2.4 Trafikolyckor .....	27
6 Fortsatt arbete .....	29
7 Slutsatser .....	29
8 Referenser .....	31

# 1 Ordlista

LSO – Lag (SFS 2003:778) om skydd mot olyckor

LXO – Lag (SFS 2006:544) om kommuner och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap

Seveso – ort i Italien som givit namn åt den europeiska lagstiftning som reglerar kemikaliehantering och som också är namnet på den säkerhetsklassning vissa kemiföretag hamnar under: Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor

SBA – Systematiskt brandskyddsarbete

GIS – Geografiskt Informationssystem

Vardagsolyckor – De olyckor som är mest frekventa och som räddningstjänsten är dimensionerade att klara utan förstärkning, dvs Lägenhets-, villabrand, brand ute samt trafikolycka

## 2 Inledning

Samhället drabbas nu som förr av olyckor som medför påfrestningar och skador på människor, egendom och miljö. Första januari 2004 trädde *Lag (2003:778) om skydd mot olyckor* i kraft. I lagen står att läsa: ”Bestämmelserna i denna lag syftar till att i hela landet bereda människors liv och hälsa samt egendom och miljö ett med hänsyn till de lokala förhållandena tillfredställande och likvärdigt skydd mot olyckor.” /1/

Lagen reglerar såväl samhällets ansvar som den enskildes för att skydda sig mot och förebygga olyckor.

För varje mandatperiod skall kommunen anta ett handlingsprogram för skydd mot olyckor och en plan enligt LXO för hantering av extraordinära händelser. Som underlag till planen för extraordinära händelser görs analyser av kommunens hanteringsförmåga och dessa berörs inte vidare i detta dokument. Denna riskanalys skall utgöra underlag för kommunens handlingsprogram enligt LSO och räddningstjänstens dimensionering.

## **2.1 Mål och syfte**

Analysens mål är att få fram en bild av de olyckor vi kan förvänta oss inom kommunen. Härifrån kan man sedan ta fram förebyggande åtgärder för att minska sannolikheten för att olyckorna skall inträffa och, om de ändå inträffar, minska konsekvenserna härutav.

Syftet med analysen är att utgöra underlag för kommunens handlingsprogram för skydd mot olyckor samt att vara vägledande vid mer djupgående studier av olycksrisker i kommunen.

## **2.2 Avgränsningar**

Riskanalysen syftar till att ge en övergripande och grov bild av riskerna i Svalövs kommun. Analysen behandlar endast risker som kan föranleda räddningsinsats. Analysen tar upp så kallade ”vardagsolyckor” och översiktligt större olyckor. Så kallade extraordinära händelser behandlas i separata analyser och handlingsprogram. Olycksrisker inom privatägda riskobjekt avhandlas i respektive företags egna riskanalyser som Räddningstjänsten enligt LSO har rätt att ta del av.

## **2.3 Metod**

Statistik har inhämtats från Räddningstjänstens program för insatsrapportering och objektsregister *Daedalos*, Statens Räddningsverks ”*Räddningstjänst i siffror*” samt vägverkets statistikdatabas *Strada*. Statistiken över inträffade olyckor bygger på insatsrapporter och larmregistrering hos SOS Alarm. Olyckornas geografiska placering är baserad på de koordinatangivelser som finns i *Daedalos* för respektive uppdrag./2/

Demografisk statistik över kommunen är i huvudsak hämtad från Statistiska centralbyrån och kommunens hemsida./3/4/

Risk- och skyddsobjekt är hämtade ur Räddningstjänstens tillsynsregister, de brandskyddsredogörelser som är inlämnade till Räddningstjänsten och samlad erfarenhet hos personalen.

Analysen är gjord enligt kvalitativa bedömningar av de personer som varit involverade i framtagandet av riskanalysen.

### 3 Demografi

Det är intressant ur ett riskperspektiv att titta på den demografiska sammansättningen i kommunen. Nationell och internationell statistik visar på att vissa grupper i samhället är inblandade i olyckor i större utsträckning än andra. Siffror som redovisas är de färskaste som fanns tillgängliga vid insamlandet. Därför skiljer sig årtalen mellan olika parametrar.

I Svalövs kommun bodde det 13143 personer vid 2007 års slut. Av dessa var 11 % av utländsk härkomst alltså en eller båda föräldrarna var födda utomlands.

Åldersstrukturen i kommunen är jämförbar med riket och ser ut som följer:

Åldersfördelning i Svalövs kommun								
År	0-6	7-15	16-19	20-24	25-44	45-64	65-79	80-
Procent	8	12	6	5	26	26	11	5

Tabell 1 Åldersfördelning i Svalöv

Sysselsättningsgraden i åldern 20-64 år var 77 % år 2006.

De arbetssökande uppgick i mars 2008 till 3 % i samma åldersgrupp. (öppet arbetslösa, arbetslösa med anställning, arbetshandikappade samt arbetslösa i åtgärder)

Medelinkomsten låg på 218 000 kr år 2006.

Skattekraften per invånare var 135603 kr år 2008.

Ca 5 % av invånarna fick ekonomiskt bistånd 2006 (socialbidrag)/3/

#### 3.1 Bostäder

I kommunen finns ca 5 600 bostäder. Av dessa finns ca 1200 i flerbostadshus. Hyresrätter (i flerbostadshus) är generellt mer drabbade av bränder än bostadsrätter och egna hem. Detta går dock inte att påvisa i Svalövs kommun då underlaget är för litet.

### 4 Riskbilden i Svalöv

Svalöv är en till ytan stor kommun men glest befolkad. I kommunen finns ett stort antal lantbruksfastigheter och mycket åkerareal.

Det finns inga verksamheter i kommunen som av Länsstyrelsen är klassade som farliga enligt LSO 2 kap 4 §. Ett 40 – tal verksamheter har tillstånd att förvara och/eller hantera brandfarliga varor i varierande mängd. Dessa verksamheter utför räddningstjänsten regelbunden tillsyn över. En stor del av tillståndsinnehavarna är lantbrukare som förvarar bränsle för eget bruk.

Genom kommunen löper sex stycken länsvägar nämligen 13, 17, 106, 108, 109 och 110. Här går mycket trafik och det sker följaktligen också flera olyckor på dessa vägar. Sett till insatsstatistiken är trafikolyckor den enskilt största olycksrisken i Svalövs kommun. Farligt

gods transporter sker också i stor utsträckning på dessa vägar och utgör en risk både för människor och för miljö.

Två stycken järnvägssträckningar passerar kommunen, Rååbanan via Teckomatorp och Billeberga och Söderåsbanan via Svalöv och Kågeröd. Rååbanan utgörs huvudsakligen av persontrafik och Söderåsbanan huvudsakligen av godstrafik.

Antal räddningsinsatser ligger högre i kommunen än riksnittet. Den enskilt största olycksrisken i Svalöv är att drabbas av en trafikolycka.

Svalövs kommun har en rik natur och ett landskap som kan ta stor skada vid en eventuell miljöolycka. Det stora besöksantalet på Söderåsen och nationalparken bidrar till en stor risk för skadade personer som behöver undsättning i svåråtkomlig terräng.

## 4.1 Inventering

En inventering av kommunen med syfte att kartlägga vilka verksamheter som finns var har genomförts. Inventeringen är översiktlig och ger en bild av var i tätorterna verksamheterna finns. Med hjälp av denna kan verksamheter urskiljas som ur räddningstjänstens synvinkel ses mer riskfyllda än andra, t ex att gasflaskor används som kan innebära en förhöjd risk vid en eventuell brand. I översikten går också att se om skyddsvärda objekts geografiska placering innebär en förhöjd risk. Landsbygden är inte inventerad fysiskt utan där förlitar sig räddningstjänsten till kommunens olika register. Inventeringen kommer att ligga till grund för räddningstjänstens insatsplanering och vidare arbete med riskanalys. Nämda inventering finns tillgänglig för räddningstjänsten men är på grund av sitt innehåll inte offentlig. En sekretessgranskad version finns som *Bilaga 3*.

## 4.2 Riskobjekt

De anläggningar som av Räddningstjänsten klassas som riskobjekt utgörs i huvudsak av industrier som hanterar större mängd av någon form av produkter som kan betecknas som farliga. Utöver dessa tillkommer bensinstationer och ett antal mindre företag som hanterar i första hand brandfarliga varor. För att identifiera dessa objekt har Räddningstjänstens tillsynsregister i kombination med tidigare nämnd inventering använts. I Svalövs kommun förekommer inte sådana industrier som klassas som farliga med avseende på processerna. De riskobjekt som lyfts fram här är därför bensinstationerna i kommunen. Riskerna med dessa är framförallt transporterna av bränslet till bensinstationerna.

Verksamhet	Adress	Ort	Brandfarlig vara
Ekblads Autoservice Eftr	Torrlösa 23:4	Torrlösa	Gas 200, KL I 18 000 KL III 3 000
Kågeröds Motorservice AB	Olstorpsvägen 2	Kågeröd	KL I 30 000
Bilisten	Industrig 2	Svalöv	Gas 300, KL I 40 000, KL III 15 000
Motorcenter i Svalöv AB	Rönnebergavägen 1	Svalöv	Gas 300, KL I 40 000



OJ Bensinstation	Kävlingevägen	Teckomatorp	KL I 20 000
Sydoil	Riksvägen 9	Tågarp	Gas 250, KL I 41 000, KL III 10 000
Bilisten	Skäralidsvägen 2	Röstånga	Gas 500, KL I 41 500, KL III 12 000
Pump	Möllarpsvägen 12	Kågeröd	Gas 500, KL I 25 500, KL III 6 500
Ekdahls	Billingsvägen 13	Röstånga	Gas 700, KL I 9000, KL III 12 000

Tabell 2, riskobjekt

### **4.3 Farlig verksamhet**

I Svalövs kommun finns ingen verksamhet i dagsläget som är klassad som farlig av Länsstyrelsen enligt LSO 2:4.

#### 4.4 Skyddsvärda objekt

Skyddsvärda objekt är sådana objekt som inte påverkas direkt av ett riskobjekt men som anses särskilt skyddsvärda vid en olycka. Det kan till exempel vara persontäta anläggningar såsom köpcentra och samlingslokaler, skolor, daghem och vårdboende där människorna som vistas kan vara i behov av särskild hjälp vid en eventuell olycka. Det kan också innefatta anläggningar av särskild samhällsviktig betydelse. Skyddsvärda objekt finns i alla tätorterna utom Tågarp. De skyddsvärda objekten redovisas i tabellen nedan.

Objekt	Verksamhet	Ort
Åsgården	Äldreboende	Kågeröd
Lunnaskolan	Skola	Kågeröd
Ekdungen	Förskola	Kågeröd
Billeshögskolan	Skola	Billeberga
Kvarnliden	Förskola	Billeberga
Odengården	Hotell/konferens	Röstånga
Röstånga gästis	Hotell	Röstånga
Villa Söderåsen	Vandrarhem	Röstånga
Midgårdskolan	Skola	Röstånga
Björkhäll	Förskola	Röstånga
Villa Mariesten	Elevhem/vandrarhem	Teckomatorp
Ängslyckan	Äldreboende	Teckomatorp
Garvaren	Vård/förskola	Teckomatorp
Parkskolan	Skola	Teckomatorp
Torpet	Förskola	Teckomatorp
Svalövs Montessorriförskola	Förskola	Svalöv
Linåkerskolan	Skola	Svalöv
Månsaboskolan	Skola	Svalöv
Centralskolan	Skola	Svalöv
Montessorriskola	Skola	Svalöv
Norrgårdens förskola	Förskola	Svalöv
Norras gruppboende	Vård	Svalöv
Fridhems folkhögskola	Skola	Svalöv
Solgården	Äldreboende	Svalöv
Svalövs gymnasium	Skola	Svalöv
Svalan	Förskola	Svalöv
Svalövs hotell	Hotell	Svalöv
Södra gruppboestad	Gruppboende	Svalöv
Loftet	Förskola	Svalöv
Kommunhuset	Samhällsviktig verksamhet	Svalöv
Kvarngatan 28	LSS-boende	Svalöv

Tabell 3 Skyddsvärda objekt

## **4.5 Vattenolyckor**

Varje år drunknar ett hundratal människor i Sverige. Därför är det viktigt att titta närmre på drunkningsolyckor i kommunen och arbeta förebyggande för att minimera dessa. I Svalövs kommun finns ett fåtal mindre sjöar/dammar, men många åar och bäckar. Av tillgänglig statistik över drunkningsolyckor i kommunen kan konstateras att det inte finns några inrapporterade tillbud eller olyckor.

Inom grundskolorna i kommunen arbetar man med simkunnigheten bland barnen. Enligt läroplanen ska elever vara simkunniga när de lämnar skolår 5. Det finns inte någon gemensamt antagen plan för hur detta ska uppnås, vilket upplevs som en brist. Rent praktiskt bedrivs simundervisningen trots detta på ett likartat sätt. Svenska Livräddningssällskapets definition av simkunnighet följs av samtliga skolor. Huvudinsatsen görs i skolår 2 där eleverna ges simundervisning motsvarande ca 10 timmar. De elever som inte lär sig simma då ges en förnyad möjlighet vid nästa tillfälle. Efter skolår 5 erbjuds de elever som ej uppnått simkunnighetsmålet kostnadsfri simundervisning kopplat till sommarsimskolan på Röstånga friluftsbad.

Uppgift om hur simundervisningen bedrivs inom Svalövs Montessoriskola saknas.

I realiteten finns inga kommunala badplatser i kommunen. Kommunen ansvarar dock för att det på vissa strategiska platser, vid Svalövssjön och några dammar, finns uppsatt livräddningsutrustning. Ansvaret för att denna är fungerande ligger på Teknik & Service. Tillsyn görs ett par gånger per år främst sommartid. All personal inom kultur- och utbildning får utbildning inom HLR och första hjälpen enligt en fastställd plan. Intervallen ligger för närvarande på vart tredje år.

## **4.6 Miljöolyckor**

Olyckor som drabbar miljön kan göra stor skada på naturen och människors hälsa. I Svalövs kommun finns ett antal verksamheter som hanterar ämnen som kan verka skadande på miljön. Dessa verksamheter delas upp i klasser efter vilken grad av tillsyn som krävs på verksamheten. Klasserna delas upp i A-, B- och C-verksamheter. A och B verksamheter är stillståndspliktiga och skall söka tillstånd hos miljödomstolen (A), eller hos Länsstyrelsen (B). C-verksamheter är endast anmälningspliktiga och detta görs till kommunens miljökontor. A-verksamheterna utövar länsstyrelsen tillsyn över. Vilken klass verksamheterna tillhör avgörs av kriterier i miljöbalken som bland annat avser typ av ämne, mängd och typ av verksamhet.

Svalövs kommun har alltså endast ett fåtal större anläggningar. En olycka vid någon av dessa verksamheter kan påverka miljön. Tillsynen av verksamheterna är dock omfattande och höga krav ställs på verksamheternas arbete kring skydd mot olyckor. Beredskapen att hantera eventuella utsläpp är förhållandevis god. Dock innebär brand på vissa av verksamheterna miljöpåverkan i form av giftiga brandgaser och förorenat släckvatten.

Miljökontoret menar att riskerna kan vara större vid anläggningar där man hanterar mindre mängd farliga ämnen på vilka kraven inte är lika höga och tillsynen inte lika omfattande.

Transporter i kommunen är ett annat problem som kan vålla skador på miljön vid en olycka. Kommunens vattenverk har idag ingen officiell status som vattenskyddsområde och det finns därför inga speciella skyddsåtgärder kring anläggningarna som begränsar konsekvenserna av en olycka. I Röstånga finns en vattentäkt som bedömts utsatt för risk från väg 13. En olycka

på ett vägvagnsintervall om 150 m vid tåkten kan få till följd att grundvattnet förorenas och dricksvatten ej kan tas från vattentåkten. Vägverket har gjort en förstudie till ett vattenskyddsområde och åtgärder är planerade att vidtas./6/

I Svalövs kommun finns flera områden som är speciellt skyddsvärda från natur- kultur och friluftsliv. Hela Söderåsen är riksobjekt för natur- och friluftsliv. Inom alla vattenvårdsområden finns ett flertal speciellt värdefulla vattendrag vilka är Saxån, Braån, Svalövsbäcken, Välabäcken, Vegeå, Grevlingeäcken Bäljane å, Garvarebäcken och Råån. Vidare är våtmarker såsom Baremosse, Rävlinge mosse och Bulsmose värdefulla naturområden.

I tätorterna finns viktiga rekreationsområden. De är Braån och Dalen i Billeberga, Braån och försköningsparken i Teckomatorp, Rååns dalgång i Tågarp, Svalövsbäcken, Svalövssjön och det kommunala naturreservatet Svenstorps fälä i Svalöv , Vegeå, Winbergs mad och Kågeröds Lund i Kågeröd och Kvarndammen och Bäljaneå i Röstånga.

Något som uppmärksammas mycket de senare åren är klimatförändringar med den globala uppvärmningen i spetsen. Detta ser man redan idag i form av förändrade väderförhållanden. Vi ser ökade nederbördsmängder med översvämningar som följd i större utsträckning än tidigare då dagvattenssystemen är inte dimensionerade för den ökade nederbördsmängden. Även hårda vindar med stormskador som följd verkar bli mer frekventa.

#### **4.7 Järnvägsövergångar**

Genom Svalövs kommun löper två järnvägssträckningar. Kommunen är till ytan stor och detta medför långa sträckor järnväg med följaktligen många övergångar. I kommunen finns 26 stycken övergångar/passager. Av dessa är 16 övervakade med ljus och bom, 4 stycken med enbart ljus och 3 stycken helt oövervakade. Tre övergångar är planskilda. Plankorsningar utgör en risk då olyckor med större sannolikhet kan inträffa där än vid planskilda korsningar. Vid oövervakade och bomlösa övergångar är risken som störst. Riskerna kommer att öka markant med den planerade utökningen av trafiken på Söderåsbanan när tunneln genom Hallandsås står klar. Efter trafikökningen kommer gods- och persontåg trafikera Söderåsbanan varje timme på dygnet. Detta medför inte bara en riskökning för att olyckor skall inträffa vid övergångarna, utan även risk för att ”tredje man” ska drabbas av att utryckningspersonal blir stående vid en övergång och hjälpen blir fördröjd. Övergångarna redovisas geografiskt i bilaga 1.

#### **4.8 Söderåsen**

Söderåsen besöks varje år av uppskattningsvis 750000 människor. Ca 350000 av dessa besöker nationalparken. Risken att någon drabbas av en olycka när de vistas här är tämligen stor. Det är en väldigt stor mängd människor och terrängen är högst varierande. Skulle någon råka ut för en olycka måste räddningstjänsten kunna ta sig till platsen och kanske utföra en räddningsaktion i mycket svår terräng. För att klara detta måste räddningstjänsten vara övade och väl förtrogna med terrängen. I dagsläget har räddningstjänsten svårt att få tillgång till området för övning och orientering, detta på grund av områdets naturskydd.

## **4.9 Ring Knutstorp**

Ring Knutstorp är motorbanan i Knutstorp strax utanför Kågeröd. Banan innehar licens från motorförbunden för att bedriva tävlingar med såväl bilar som motorcyklar. Licenserna anger tydligt kraven för säkerhetsorganisationen vid tävlingar. Vid dessa publika tävlingar finns såväl läkare och sjuksköterska samt ambulans och räddningsmanskap från intern organisation på plats. Publika tävlingar hålls ca 5 – 6 gånger per år. Dessutom hålls ett stort antal tävlingar utan publik. Utöver detta förekommer träning och körutbildningar på banan. Räddningstjänsten övar en gång per år tillsammans med motorbanans säkerhetspersonal. Exempel på banlicens finns i bilaga 2.

## **4.10 Djurhållare**

I en kommun som Svalöv där det finns många lantbruksfastigheter är det av intresse att veta vilka djurhållare som har stora mängder djur på gården. Stora djurbesättningar kan komma att kräva påfrestande insatser av räddningstjänsten vid en brand. Lantbrukare med större djurbesättningar finns registrerade hos kommunen.

## **4.11 Transporter**

### **4.11.1 Väg**

Genom Svalövs kommun löper riksvägarna 13, 17, 106, 108, 109 och 110. Årsmedeldygnstrafiken för dessa mäts av vägverket och kan hämtas från deras hemsida. /4/ Aktuell mätning ger följande; väg 17 ca 5500 fordon varav ca 500 lastbilar, väg 106 söder om Svalöv ca 2500 fordon varav ca 210 lastbilar, väg 106 norr om Svalöv ca 1900 fordon varav ca 120 lastbilar, väg 109 ca 1850 fordon varav 150 lastbilar. Någon användbar statistik över farligt gods transporter finns inte men vägverket uppger att ca 4,7 % av den tunga trafiken medför farligt gods. /5/

### **4.11.2 Flyg**

Svalöv ligger i inflygningsområde för både Kastrup och Sturups flygplatser. Då Luftfartsverket inte har någon statistik över flygtrafiken på kommunnivå är det svårt att säga hur intensiv trafiken är just över kommunen. Väster om Kågeröd ligger ett litet flygfält tillhörande Simmelberga gård. Det nyttjas för hobbyflygning av ett par flygentusiaster men kan också användas av besökande privatflygare. Landningsbanan är av gräs och är 750 m lång. "Flygplatsen" har ingen radio.

### **4.11.3 Järnväg**

Genom kommunen löper två stycken järnvägsspår. På Söderåsbanan passerar 4 godståg per dag och dessa medför farligt gods. På Rååbanan passerar dagligen 7 godståg innehållande farligt gods samt 39 persontåg. Något oroväckande ur risksynpunkt är den planerade utökningen av järnvägstrafiken. När tunneln genom Hallandsås står klar kommer trafiken på Söderåsbanan öka markant. Hur mycket är oklart men enligt tidiga planer handlar det om minst 24 tåg per dygn, troligtvis fler. Detta innebär dels en kraftigt ökad risk för olyckor längs järnvägen, och därmed även risken för att farligt gods är inblandat. En annan allvarlig konsekvens är att sannolikheten för att räddningstjänsten skall bli stående vid en övergång under utryckning ökar betydligt. Detta kan få stora konsekvenser för den som eventuellt drabbas av en olycka då hjälpen kan bli avsevärt försenad.

#### 4.11.4 Farligt gods

Farligt gods transporteras både på väg och på järnväg genom Svalövs kommun. Exakta uppgifter om vilka ämnen och mängder som transporteras finns inte tillgängliga. Som nämnts tidigare uppger Vägverket att uppskattningsvis 4,7 % av de tunga transporterarna medför farligt gods. Banverket uppger att man räknar med att alla godstransporter på järnväg medför farligt gods. Inga av de statliga verken kan lämna uppgifter på vare sig mängd eller ämne som medförs transporterarna. Vägverket har gett ut rapporten "Kartläggning av farligt godstransporter september 2006" som baseras på en enkätundersökning av transportföretag. Ur rapporten kan utläsas hur stor mängd vara ur respektive ämnesklass som transporterades i september 2006 på väg, järnväg och till sjöss. /7/

Osäkerheterna i rapporten är dock stora. Alla företag som transporterar farligt gods har inte deltagit i rapporten. Resultatet i rapporten ger endast en bild av transporterarna under en månad. Transporterna påverkas av säsongsvariationer och efterfrågan och kan därför inte räknas upp till helår. Det går alltså med befintliga uppgifter ge en fullständig bild av transporterarna med farligt gods. Men med hjälp av fördelningen av ämnesgrupper och den ungefärliga uppskattningen av andel farligt godstransporter får man en vag bild av transporterarna. Nedan redovisas fördelningen av ämnesgrupperna enligt rapporten som nämns ovan.

Förklaring	Klass	Andel
Explosiva ämnen och föremål	1	0,1
Gaser	2	7,7
Brandfarliga vätskor	3	69,6
Brandfarliga fasta ämnen	4	0,4
Oxiderande ämnen	5	0,6
Giftiga ämnen	6	0,1
Radioaktiva ämnen	7	
Frätande ämnen	8	12,5
Övriga farliga ämnen och föremål	9	8,9

Tabell 3, ämnesklasser för farligt gods

## 5 Insatsstatistik

Insatsstatistiken som presenteras nedan är hämtad från Räddningstjänstens program för insatsrapportering Daedalos.

### 5.1 Insatser i Svalöv

Nedan presenteras samtliga insatser i Svalövs kommun under perioden 2003-2008. Totalt genomförde Räddningstjänsten 1125 insatser under perioden.

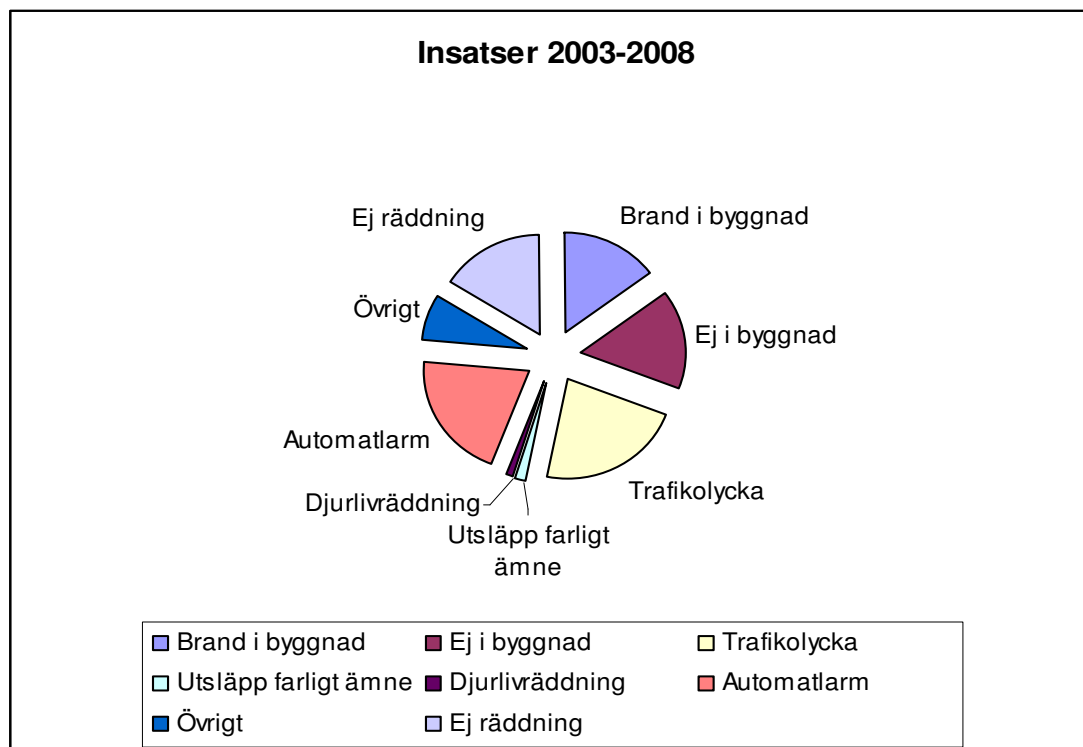


Diagram 3 Larm i Svalöv

Under rubriken "övrigt" samlas en mängd uppdrag som redovisade var för sig till antalet är få. De dominerande räddningsuppdragen är: *Brand i byggnad*, *Brand ej i byggnad* och *trafikolycka*. Dessa redovisas i detalj nedan. Rubrikerna: *automatlarm ej brand* och *ej räddning* klassas inte som räddningstjänst i statistiken och redovisas därför inte. *Utsläpp farligt ämne* anses av Räddningstjänsten vara så allvarliga olyckor att de redovisas separat i diagrammet trots sin låga frekvens.

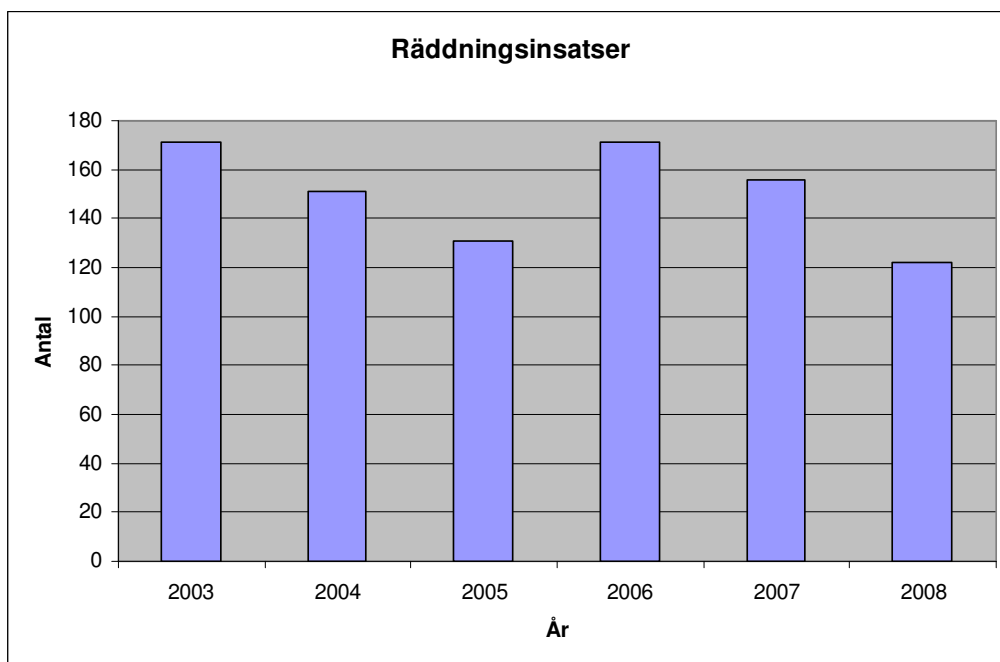


Diagram 4 Räddningsinsats 2003-2008

Diagrammet ovan visar de uppdrag som uppfyller kriterierna för räddningstjänst i LSO 1 kap 2 § /1/. Kriterierna som ska uppfyllas för att uppdraget skall klassas som räddningstjänst är; behovet av ett snabbt ingripande, det hotade intressets vikt, kostnaden för insatsen och omständigheterna i övrigt. Automatlarm är här borttagna. Som diagrammet visar har antalet räddningsinsatser minskat de senaste åren, men man såg också en minskning i tre år tidigare innan insatsantalet tog ett rejält språng uppåt 2006 för att sedan minska de tre senaste åren igen.



### 5.1.1 Brand i byggnad

Larmtypen brand i byggnad utgör ca 15% av uppdragen som Räddningstjänsten larmas ut på. Räknat per 1000 innevånare ligger Svalöv något högre än rikssnittet och även jämfört med liknande kommuner är larmfrekvensen något högre. Larmfrekvensen har stigit linjärt under fyra år för att 2008 sjunka kraftigt till nästan hälften mot året innan. Bostadsbränder är dominerande i kategorin. Larmkategorin redovisas geografiskt längre fram i rapporten.

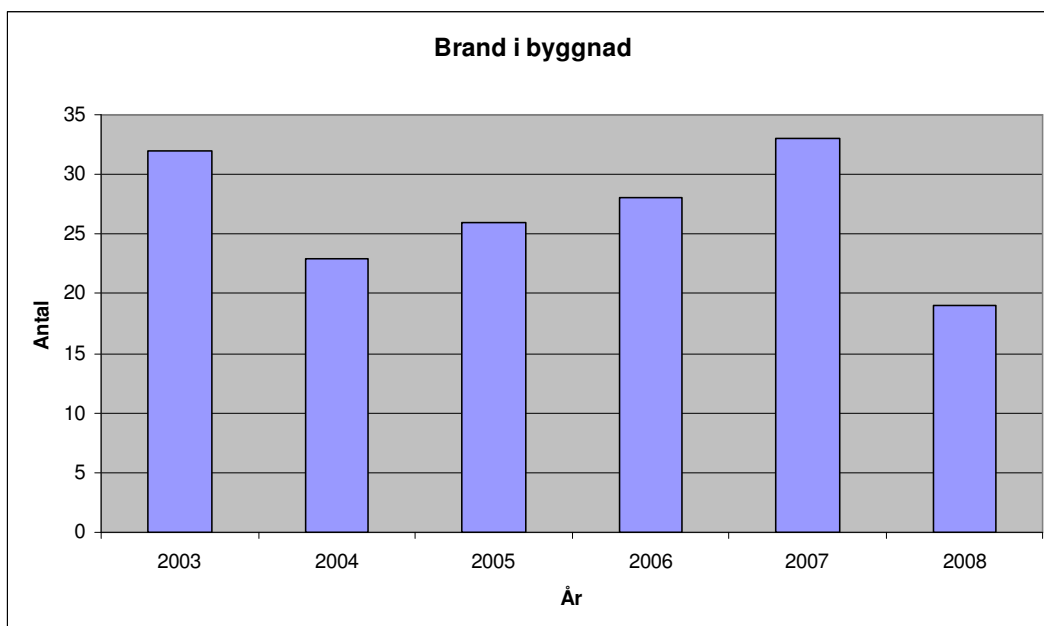


Diagram 5 Brand i byggnad 2003-2008

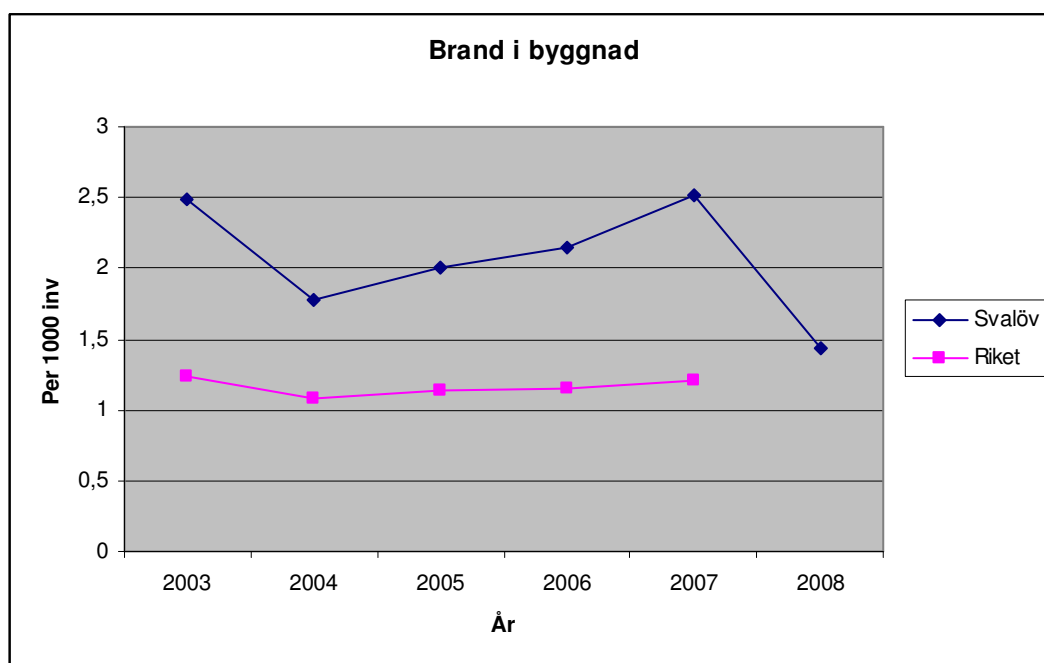


Diagram 6 Brand i byggnad per 1000 inv jämfört med riket

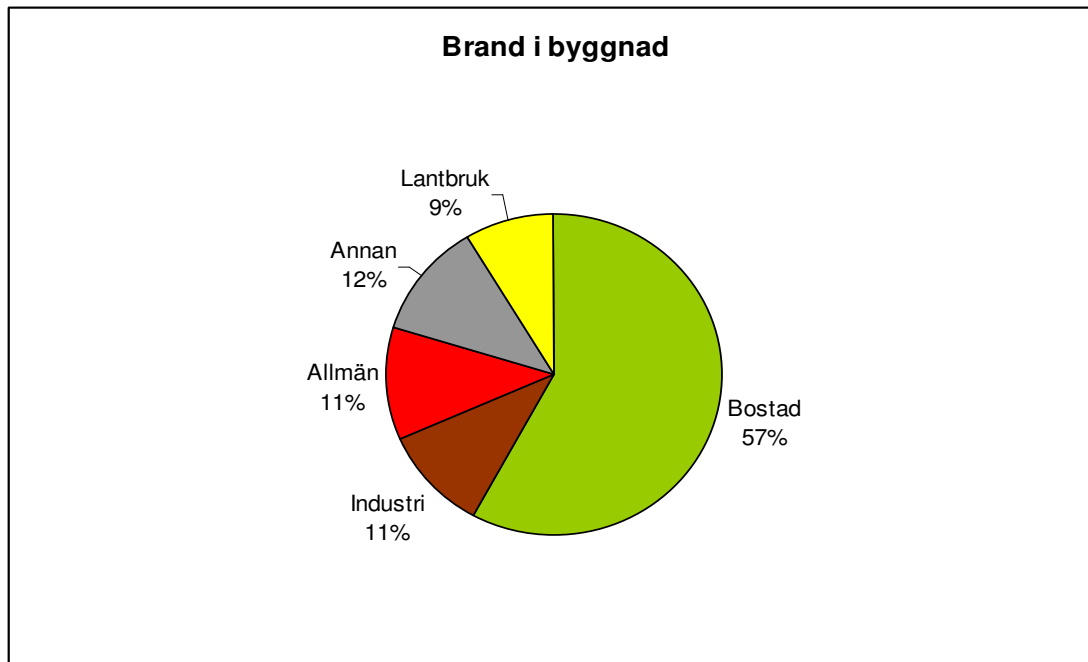


Diagram 7 Brand i byggnad fördelad på byggnadstyper

### 5.1.2 Jämförelse

För att få en bättre uppfattning om larmfrekvensens omfattning görs här en jämförelse med några kommuner av liknande storlek och struktur. Jämförbara kommuner är valda efter Sveriges kommuner och landstings kommunindelning.

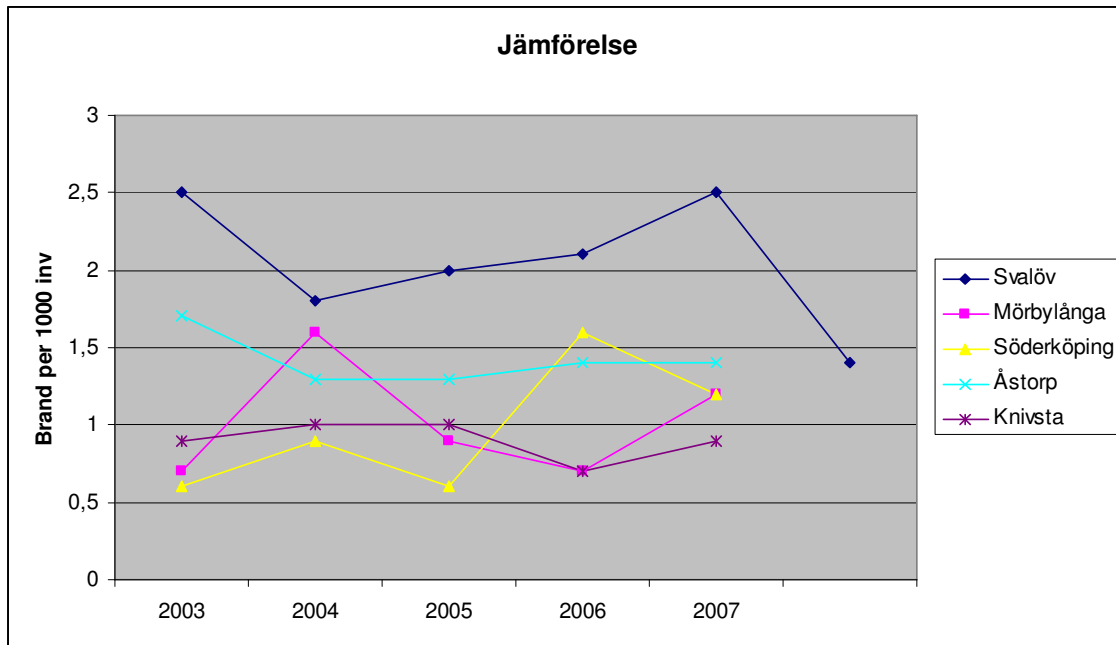


Diagram 8 Jämförelse

I diagrammet ovan kan utläsas att Svalövs larmfrekvens gällande brand i byggnad legat högre än jämförbara kommuner under de år trovärdig statistik finns tillgänglig. Efter en uppåtgående trend mellan 2004 och 2007 minskar larmen kraftigt under 2008.

### 5.1.3 Brand ej i byggnad

Larmtypen brand ej i byggnad innefattar alla bränder som inträffar utanför byggnader. Här ingår t ex bilbränder, containerbränder, brand i soptunnor/papperskorgar och övriga sådana bränder som ofta går att relatera till skadegörelse, dvs anlagda. Dessa utgör sett över tid en något större del av larmen än brand i byggnad. Efter en svag uppgång 2004 – 2006 ses en neråtående trend.

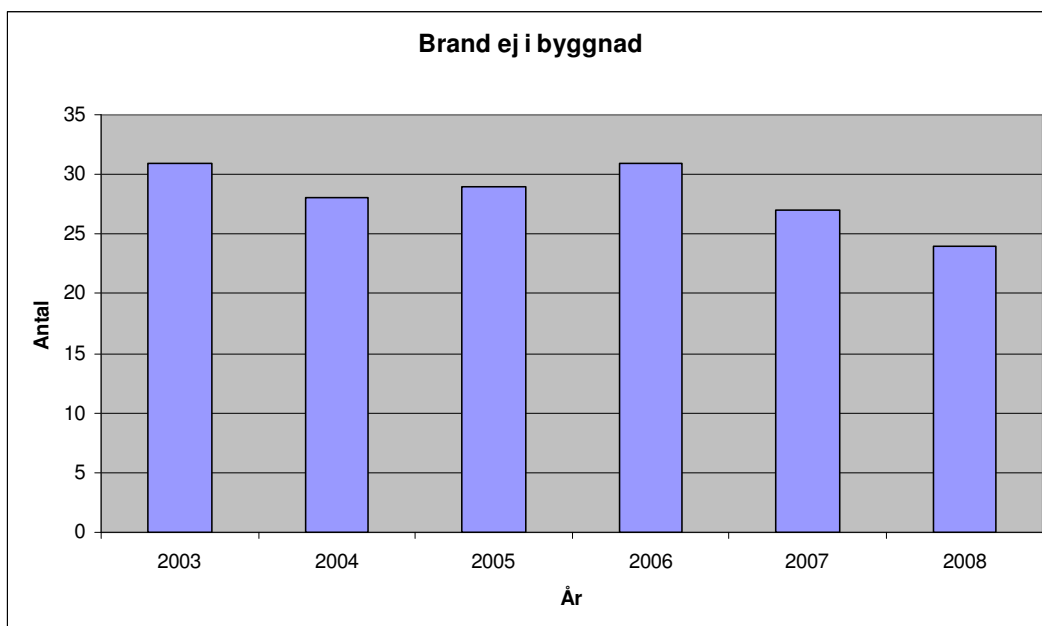


Diagram 9 Brand ej i byggnad 2003-2008

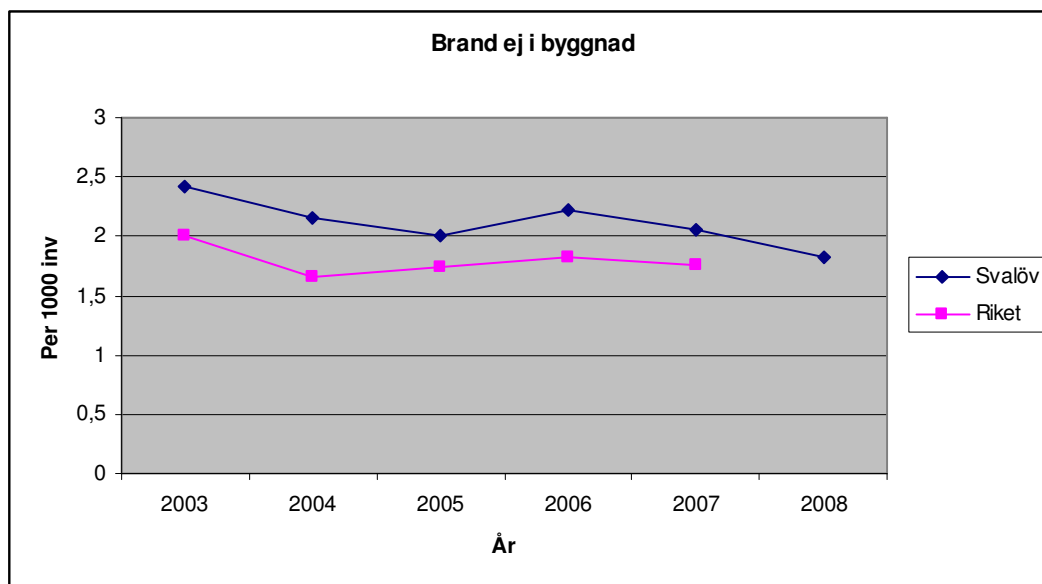


Diagram 10 Brand ej i byggnad per 1000 inv jämfört med riket

Larmtypen "brand ej i byggnad" skiljer sig inte nämnvärt från statistiken över riket. Frekvensen per 1000 invånare ligger något högre än rikets men kurvorna följs åt och utmärker sig inte åt något håll. Statistiken rymmer den typen av bränder som kan hänföras till skadegörelse och barns lek med eld och det är därför viktigt att man är uppmärksam på var bränderna inträffar och hur de ter sig. I riket syns en tendens till ökning av skolbränder och samhällets förebyggande insatser för att förhindra dessa är av största vikt för att undvika de förödande skador dessa bränder kan åsamka.

### 5.1.4 Trafikolyckor

Trafikolyckorna utgör en stor del av Räddningstjänstens uppdrag. Genom kommunen löper flera riksvägar och trafikflödet är intensivt. Trafikolycka är ett av det vanligaste larmet till Svalövs räddningstjänst. Olyckorna har dock sedan 2006 minskat med nästan 30 %.

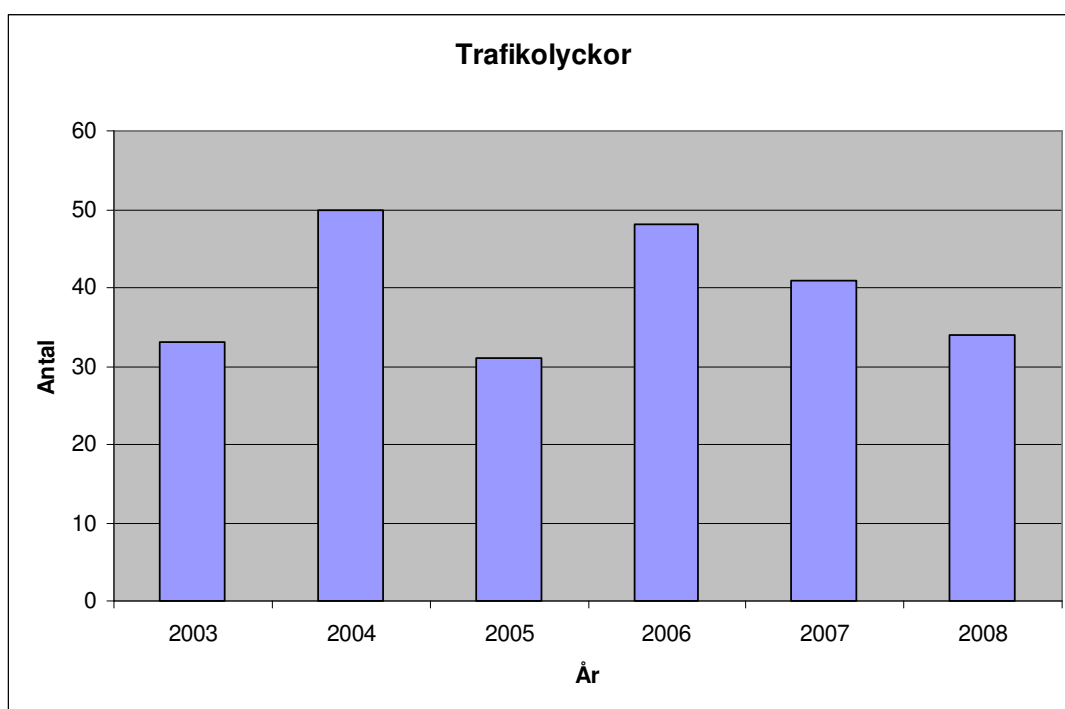


Diagram 11 Trafikolyckor 2000-2007

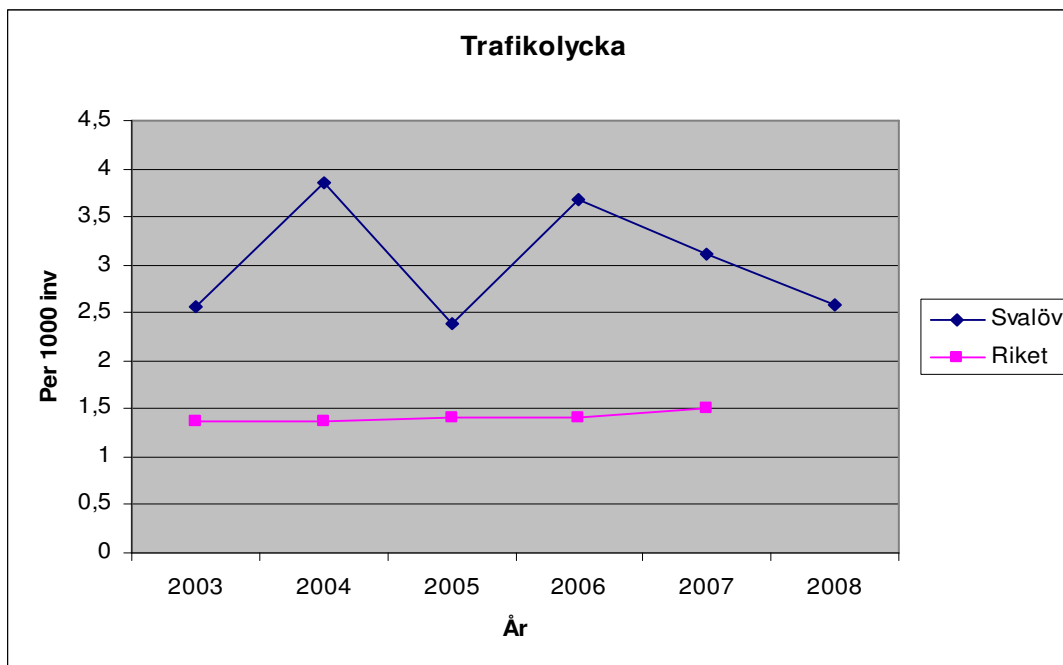


Diagram 12 jämförelse m riket

### 5.1.5 Konsekvenser på liv och hälsa

Nedan visas antal skadade och avlidna under åren 2000-2008 i Svalöv. Tabellen innehåller en viss osäkerhet. Siffrorna är baserade på räddningsledarens bedömning på olycksplatser och innebär att fler kan ha avlidit av sina skador vid senare tillfälle.

	Lindrigt skadade	Svårt skadade	Avlidna
Trafikolycka	268	33	14
Brand i byggnad	18	0	1
Brand ej i byggnad	6	0	0
Drunkning	0	0	0

Tabell 5 skadade i olyckor 2002-2007

Som en jämförelse och känslighetsanalys redovisas Vägverkets statistik över skadefallet vid trafikolyckor i Svalövs kommun. Statistiken är hämtad ur STRADA som är en databas för statistik baserad på rapporter från sjukvård och polis.

	Lindrigt skadade	Svårt skadade	Avlidna
Trafikolycka	128	33	8

Tabell 6 trafikskador inrapporterade av sjukvård och polis

Som kan avläsas i tabellerna skiljer sig rapporteringen åt. Den stora skillnaden under rubriken *lindrigt skadade* kan förklaras med just osäkerheten i räddningsledarens bedömning på olycksplatsen kontra sjukvårdens grundligare undersökning då patienten kommit till sjukhus. Att räddningstjänstens insatsrapporter visar på fler avlidna än sjukvård- och polisrapporter är däremot förbryllande. En hypotes är att man i sjukvården inte kopplar ett dödsfall direkt till olyckan utan har bedömt att dödsfallet orsakats av annan sjukdom. Men detta kan inte bevisas.

## 5.2 Insatser geografiskt

För att få en bild av var olyckorna inträffar i kommunen har de vanligaste insatstyperna valts att redovisas på kartor. Det är samma insatstyper som redovisats i diagram ovan. För att eventuellt kunna se mönster i olyckornas geografiska placering har statistik från tre år lagts in i samma kartbild. Nedan följer insatser (brand i byggnad, brand ej i byggnad och trafikolycka) i en samlad kartbild samt insatstyperna var för sig.

### 5.2.1 Samlad bild av insatser



Bild 3 Kartbild över de vanligaste insatstyperna



## 5.2.2 Brand i byggnad



Bild 4 Brand i byggnad 2006-2008

### 5.2.3 Brand ej i byggnad



Bild 5 Brand ej i byggnad 2006-2008

## 5.2.4 Trafikolyckor



Bild 6 trafikolyckor 2006-2008

### ***Stora olyckor***

Det som här betecknas som ”stora olyckor” är de olyckor som inte kan kallas vardagsolyckor men inte utgör någon extraordinär påfrestning på kommunen. Det är olyckor som kräver mer resurser än vad som finns att tillgå i Svalöv men som inte utgör ett hot mot nordvästra Skånes gemensamma beredskap. Svalöv har de senaste åren varit förskonade från större olyckor.

## 6 Fortsatt arbete

Denna analys utgör en översiktlig bild av de olyckor vi kan förvänta oss i kommunen. Viktiga bitar för att förebygga dessa är det arbete som kommer utav den bakgrundsbild rapporten ger. Insatsstatistiken som kommer in löpande via insatsrapporterna skall kontinuerligt analyseras för att i tid upptäcka trender i olycksutvecklingen. Kommunens handlingsprogram skall ange riktlinjer för hur det olycksförebyggande arbetet skall fortskrida. Inventeringen av kommunen utanför tätorten bör kompletteras under året.

## 7 Slutsatser

De mest förekommande olyckorna är som väntat de så kallade ”vardagsolyckorna”, dvs bostadsbränder, mindre bränder ute och trafikolyckor. Större bränder och större trafikolyckor är sällsynta, men de inträffar. Räddningstjänsten är dimensionerad för att klara av bostadsbrand och mindre trafikolycka. Vid större händelser måste hjälp begäras från grannkommunerna i samverkan.

Trafikolyckor är den olyckstyp som sticker ut i Svalöv och statistiken visar ett högre antal larm per 1000 invånare än övriga landet. De är många till antalet men Svalöv har också mycket vägkilometer i förhållande till invånarantalet. Förebyggande åtgärder på det statliga vägnätet (framför allt Riksvägarna) handläggs av Vägverket. I det kommunala vägnätet är Teknik- och service ansvarig. Räddningstjänsten och Teknik- och service bör ha kontinuerliga kontakter kring detta.

Statistiken för händelsetypen brand i byggnad ligger högre än både riket och jämförbara kommuner bortsett från 2008. Av dessa är brand i bostad överrepresenterad.

Brand ej i byggnad representerar ofta skadegörelse genom brand, dvs soptunnor, containrar, bilar och andra föremål som sticks i brand. Det är av största vikt att denna typen av skadegörelse följs upp och att kommunen gör vad man kan för att stävja detta. Utvecklingen i övriga landet pekar på en ökning av just skolbränder och den typ av skadegörelse och lek med eld som bränder utgör eskalerar ofta i omfattning och storlek för att leda till att man sticker byggnader i brand.

Vattenolyckorna (drunkning) i kommunen är inte frekventa. Under perioden som statistiken är undersökt förekommer inga drunkningar/tillbud. Enligt läroplanen ska elever vara simkunniga när de lämnar skolår 5. Det finns inte någon gemensamt antagen plan för hur detta ska uppnås, vilket upplevs som en brist. Rent praktiskt bedrivs simundervisningen trots detta på ett likartat sätt. I realiteten finns inga kommunala badplatser i kommunen. Kommunen ansvarar dock för att det på vissa strategiska platser, vid Svalövssjön och några dammar, finns uppsatt livräddningsutrustning.

Järnvägens framtida utökning medför farhågor gällande riskerna i kommunen. En kraftig ökning av trafiken på kommunens järnvägar kommer att innebära en ökning av riskerna med såväl personskador och olyckor med farligt gods. Den ökade trafikintensiteten kommer också att innebära mycket högre frekvens bomfällningar vilket kan ge följevärkningar av att räddningstjänst och ambulans blir fördröjda vid utryckning och försenas till de olycksdrabbade.

Baserat på insatsstatistiken och vetenskapen om risktopografin i kommunen kan en bedömning göras av hur många olyckor som kan förväntas inträffa i kommunen. På grundval av denna vetenskap kan sedan ett förhållningssätt antas för den förebyggande verksamheten som kan riktas på ett effektivt sätt dit den bäst behövs.

## 8 Referenser

/1/ Lag (2003:773) om skydd mot olyckor

/2/ [www.srv.se](http://www.srv.se), [www.msbmyndigheten.se](http://www.msbmyndigheten.se)

/3/ [www.svalov.se](http://www.svalov.se)

/4/ [www.scb.se](http://www.scb.se)

/5/ [www.vv.se](http://www.vv.se)

/5/ Daedalos, insatsstöd för räddningstjänsten

/6/ Förstudie Grundvattenskydd väg 13 Röstånga, Svalövs kommun, 2008, Vägverket, Kristianstad

/7/ Kartläggning farligt gods september 2006,  
[http://www.srv.se/templates/SRV\\_Page\\_21825.aspx](http://www.srv.se/templates/SRV_Page_21825.aspx)

Övriga referenser:

Miljöförvaltningen, Svalövs Kommun

Luffartsverket,

Vägverket,

Banverket